

ЧАЛАВЕК — CZŁOWIEK

397 чалавек — 1. człowiek

2. człek

людзі — ludzie

1. асоба — osoba

2. пэрсанаж

нумар для дваіх чалавек — pokój na dwie osoby

пажылы чалавек — starsza osoba

дзеяслоў у трэцяй асобе — czasownik w trzeciej osobie

398

1. фігура — 1. figura

2. абрыс — 2. sylwetka

3. постаць — 3. postawa

4. postać

зграбная фігура / постаць — zgrabna figura / sylwetka / postawa / postać

целасклад — budowa ciała

399

А: 1. карла — karzeł

2. карузьлік

ліліпут — liliput

пігмэй — 1. pigmejczyk

2. pigmej

курдупель — kurdupel

кнопка — knypek

каратканогі — krótkonogi

В: дробны — drobny

малы — mały

малюпасенькі — tyci

400

1. худы — chudy

2. посны

поснае малако — chude mleko

схуднэлы — wychudły

худы як мыліца — szczudłowaty

1. мыліца — szczudło

2. дыба

■ худы як пруток — patykowaty /

■ chudy, jak patyk

■ худы як тычка — tyczkowaty /

■ chudy, jak tyczka

кашчавы — kościsty

цыбаты — 1. draǵal

шост — drag

2. dryblas

1. сухі — suchy

2. сухарлявы

1. высахлы — wysuszony

2. паджары

зьмізарнэлы — zmarniały

хударлявы — szczupły

хударлявы тварык — szczupła twarzyczka

401

А: гнўткі — giętki

В: 1. спрытны — 1. sprytny

2. увішны — 2. zwinny

спрытная, як вавёрка — zwinna, jak wiewiórka

зграбны — zgrabny

стройны — wysmukły

стрункі — wysmukły, jak struna

С: 1. стáтны — postawny

2. стáністы

самавіты — okazały

402

А: атлетычны — atletyczny

ня зломак — nie ułomek

сілач — siłacz

здравяка / здравяк —

■ kawał chłopa

дўжы — duży

моцны — mocny

В: 1. асілак — mocarz

2. уладар

волат — 1. olbrzym

2. wielkolud

вырвідуб — wyrwidąb

вярнігарá — waligóra

403

А:

таўсты — gruby
грубы — grubiański

таўстун — grubas

таўстуха — grubaska

поўны — 1. otyły

2. pełny

1. дзябэлы — tęgi

2. таўстамясы

В: укармлены — opasły

раскармлены — utuczony

тлўсты — tłusty

карпулэнтны / паўнацэлы — korpulentny

пўльхны — pulchny

С: таўсташчокі — puciołowaty

1. мардасты — puzaty

2. шчакасты

3. таўстаморды

1. брухач — brzuchacz

2. пузан

404

А:

1. пэла — ciało
■ увабрацца ў пэла — ■ przybierać na wadze / nabierać ciała
2. орган, пэрсанал
ciało pedagogiczne — настаўніцкі пэрсанал
ciało dyplomatyczne — дыпляматычны орган

В: тўлава — tułów

тўлавам — tułowiem

корпус — 1. korpus

2. kadłub

корпус карабля — kadłub okrętu

С: канцавіна — kończyzna

405

А: ця́гліца — mięsień
 мўскул — muskuł
 мўскуляту́ра —
 muskulatura

В: сухажыльце —
 ścięgno

надарваць сабе
 сухажыльце — naderwać
 sobie ścięgno

1. жы́ла — 1. żyła

● Кроў стыне ў жылах. — Krew
 mrozi w żyłach.

2. ścięgno

напінаць жылы — napinać ścięgna

406

мўскулісты — muskularny

жылісты — 1. żyłasty
 2. żyłowaty

407

шы́я — szyja

ка́рак — kark

■ Непрыяцель на хвасьце. —

■ Nieprzyjaciel na karku.

■ даць па ка́рку —

■ dać po głowie

■ ня гнуць галавы —

■ mieć twarde kark

■ гнуць пэрад не́кім ка́рак —

■ zginać przed kimś kark

■ ляцець на злом / скрут галавы —

■ lecieć na złamanie karku

■ мець галаву на плячах —

■ mieć głowę na karku

■ выяжджаць на чымсьці ка́рку —

■ jechać na czyichś plecach

■ стаяць над душой — stać komus
 nad karkiem / głową

408

гру́дзі — piersi
 грудна́я кле́тка — klatka
 piersiowa

1. жы́вот — brzuch

2. бру́ха

3. пу́за

4. чэ́рава

■ на́біць жы́вот / бру́ха / пу́за /

чэ́рава — ■ napelnić brzuch

1. жы́воцік — brzuszek

2. бру́шка

3. пу́зік

409

А: сьпі́на — plecy

павярну́цца сьпі́наю — odwrócić się
 plecami

плячо — ramię

плэ́чы — 1. ramiona

2. bary

■ узва́ліць на не́чыя плэ́чы — obarczyć
 kogoś

ма́е на пляча́х вялікую сям'ю —

obarczony wielką rodziną

лапа́тка — łopatka

■ сьві́нныя плэ́чы — ■ szynka z łopatki

В: 1. паясьні́ца — 1. pas

2. пас

1. сярэ́дзіна — 1. lędźwie

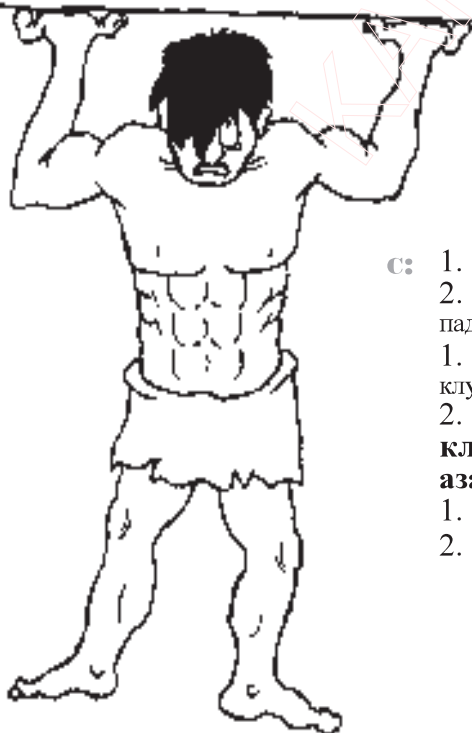
2. środek

не́шта баліць у сярэ́дзіне — boli coś w
 środku

3. połowa

у сярэ́дзіне лі́пеня — w połowie lipca

крыж — krzyż

С: 1. ты́л — tył

2. зад

пада́цца наза́д — cofnąć się

1. клуб — klub

клубы́ ды́му — kłęby dymu

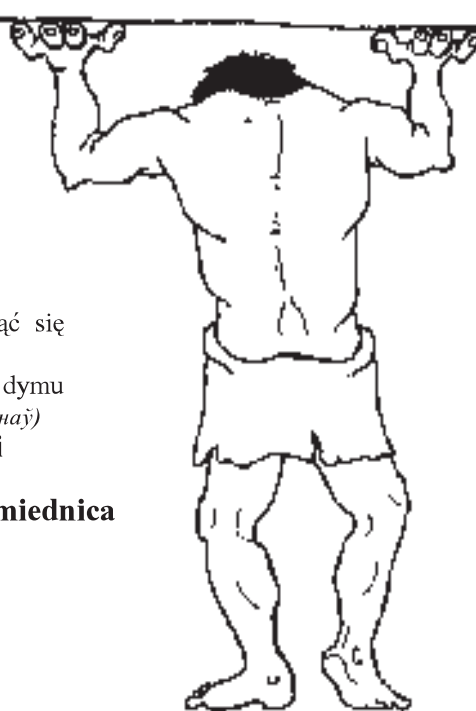
2. клубе́нь (у расьлінаў)

клубы́ — pośladki

аза́дак — tyłek

1. (анат.) лага́ — miednica

2. таз (гл. мал. с. 100)

- даць ногі — ■ wziąć nogi za pas
- круціцца пад нагáмі —
- пла́таць ся́ між́ду ногáмі
- плéсьціся / цягну́цца нагá за нагý —
- wlec się noga za nogą
- валіцца з ног — ■ padać z nóg
- дагары́ нагáмі — ■ do góry nogami
- пераміна́цца з нагі́ на нагý —
- przestępować z nogi na nogę
- зьневажа́ць — ■ traktować kogoś lub coś per noga

- цвёрдая рука́ — niezawodna / pewna ręka
- не з рукі́ — niezręcznie
- самастойна — ■ na własną rękę
- зь лёту, адрáзу — ■ od ręki
- нелегáльна — ■ z lewej ręki
- зь пёршых рук — ■ z pierwszej ręki
- браць сябé ў́ рýкі — ■ brać się w garść
- грэць рýкі на чужым горы́ — robić interes na cudzym nieszczęściu
- набіць рукý — ■ nabrać wprawę
- рýкі апускаю́цца — ■ ręce opadają

410

A: нагá — noga

Адна́ надзéя — ногі. — Cała nadzieja w nogach.

зламáць нагý — złamać nogę

выві́хнуць нагý — zwichnąć nogę

B: сыцягно — 1. udo
2. biodro

1. сыцё́жны — uda

2. чэ́раслы

C: калéна — kolano

1. стаць на калéні — 1. uklęknąć

2. уклéнчыць

лýтка — łydka

1. пята́ — pięta

2. пýтка

■ на дýбачках — ■ na palcach

411

A: рука́ — ręka

працягну́ць рукý па кнiгу́ — sięgnąć ręką po książkę

браць у рукý — brać do ręki

сагну́ць рукý — zgiąć rękę

выцягну́ць рукý з кішэ́ні — wyjąć rękę z kieszeni

падхапі́ць кагосы́ці на рýкі — porwać kogoś na ręce

ня кра́таць рукáмі — nie dotykać rękami

падпéрціся / абáпéрціся рукáмі — wesprzeć się / oprzeć się na rękach

Рýкі ў́гору! — Ręce do góry!

Рýчкa — rączka

ла́па — łapa

Адгада́й! Zgadnij!

Вось вам быль-небыліца:
У пяці чалавék адна паясьніца.

B: локаць — łokieć

па локці́ — po łokcie

1. запя́сьце — 1. nadgarstek
2. przedgarście

пясцьць — kiść

C: 1. далонь — dłoń

працягну́ць далонь — wyciągnąć dłoń

стаяць з працягну́тай далоньню́ / даланёю — stać z wyciągniętą dłonią

2. ла́дка

1. біць / пля́скаць у далоні́ — klaskać w ręce / w dłonie

2. пля́скаць у ла́дкі

ла́дкі — *dziecięca gra, uczestnicy której uderzają się wzajemnie w dłonie: najpierw w prawą, potem w lewą, potem znów w prawą coraz prędzej, dopóki ktoś nie pomyli się z tym порядkiem.*

жме́ня — garść

кулáк — pięść

■ пасьме́йвацца ў́ кула́к —

■ śmiać się w kulak

■ узя́ць сябé ў́ кула́к —

■ wziąć się w garść

■ поўнай жме́няй — ■ pełną garścią

D: па́лец — palec

E: пазногаць — paznokieć

■ прыбра́ць да пазногця́ —

1. podporządkować sobie

2. zniszczyć, zabić

стры́гчы пазногці́ — obcinać paznokcie

ляк для пазногця́ў — lakier do paznokci

1. кіпці́ор — 1. pazur

2. szpon

3. rogulec

412

манікю́р — manicure / manikiur

манікю́рка — manicurzystka / manikiurzystka

па́лец — palec

вялікі па́лец — kciuk

паказа́льны — wskazujący

сярэ́дні — średni

безыме́нны / пярсцья́к — serdeczny

ме́зенец — mały palec

1. левару́ч — ■ po lewej ręce
2. ■ па лэ́вую руку́

1. правару́ч — ■ po prawej ręce
2. ■ па пра́вую руку́

413

- A:** 1. лэ́вая рука́ — lewica
2. лэ́вае крыло палітычнага ру́ху, па́ртыі
3. ма́нька

ляўшун — mańkut
зьлёва — z lewa

- В:** 1. пра́вая рука́ — prawica
2. пра́вае крыло ў палітычным ру́ху, па́ртыі

- С:** 1. поплеч — obok
2. поруч
Сядзі поруч са мной. — Usiądź obok mnie.
пору́чань — poręcz
сьціскаць поручні — ścisnąć poręcz

414

дотык — dotyk

415

ма́цаць — masać
ма́цаць сябе па кішэнях — masać się po kieszeni
памáцаць — pomasać
намáцаць — namasać
абма́цаць — obmasać

416

1. вобма́цкам — 1. omackiem
2. наво́бмацак — 2. po omacku
прабіра́цца вобма́цкам / наво́бмацак — iść po omacku

417

- A:** гла́дкі — gładki
гла́дкі наво́бмацак — gładki w dotyku
шорэ́ткі — szorstki
шурпа́ты — chropawy / chropowaty
колкі — kłujący
калі́очы — kolczasty
■ калі́очы дрот — ■ drut kolczasty

В: лі́пкі — lepki

- С:** 1. сьлі́зкі — śliski
2. коў́зкі
коў́зкі / сьлі́зкі ходнік — śliski chodnik
кро́хкі — kruchy

В: цьвёрды — twardy
мя́ккі — miękki

418

1. датыка́цца — dotykać

2. дакрана́цца

1. крана́ць — 1. wzruszać (patrz)
крана́ць да сьлёз — wzruszać do łez

2. чапа́ць — 2. tykać

Усё тут стаяла, як было, нечапа́нае / некранутае. — Wszystko tu stało, jak było, nieknięte.

крга́таць — 1. poruszać
ня мог крга́таць рукой — nie mógł poruszać ręką

2. ткна́ць

Тут нельга нічога крга́таць. — Nie wolno tu niczego tknąć.

3. wzruszać

Мяне гэта ня крга́тае. — Mnie to nie wzrusza.
ру́шыць — 1. ruszyć

2. dotykać

Ня руш рукамі! — Nie dotykaj rękoma!

не́руш — coś, czego się nikt jeszcze nie dotknął

Дзядзька поўзаў на каленях, рэзаў грыбы й казаў, што такую не́руш сустрэў упершыню.

419

1. варушы́ць — wzruszać (patrz poprzedni art.)

wzruszyć słomę — варушы́ць салому

■ варушы́ць мазга́мі — ■ ruszać mózgowicą

■ паціска́ць плячы́ма — ■ wzruszać ramionami

2. крана́ць

крана́ць сьлязьмі — wzruszać łzami

ша́рпаць — szarpać

■ вымотва́ць нервы́ — ■ szarpać nerwy
тармасі́ць — tarmosić

420

1. чапля́цца — czepiać się

2. чапі́цца

1. хапа́ць — 1. starczać

Усім хапіла. — Starczyło wszystkim.

Мне хопіць. — Mnie starczy. / Starczy mi.

2. chwytać

хапа́ць за ры́кі — chwytać za ręce

3. łapać

■ хапа́цца за галаву́ —

■ łapać się za głowę

хапа́ць злодзея — chwytać / łapać złodzieja

- хапаць павэтра — ■ łąpać oddech
- Прагна хапаў кожнае слова. —
- Chciwie łąpał każde słowo.
- Сўтарга хапае. — ■ Kurcz łąpie.
- 4. лавіць — 4. łowić
- лавіць рыбу — łowić ryby / łąpać ryby
- лавіць кагосьці на слове — ■ łąpać kogoś za słowo

421

браць — 1. brać

браць прыклад — brać przykład

2. pobierać

браць урокі — pobierać lekcje

1. узяць — wziąć

■ Завідкі ўзялі. — Ogarnęła zazdrość.

■ Наша возьме. — To my musimy zwyciężyć.

■ узяць сілаю — ■ wziąć przemocą

■ Чорт яго ня возьме! — Diabeł go nie porwie!

2. прыняць (гл. наст. артыкул)

■ прыняць усур'ез — ■ wziąć na serio

прыняць аспірыну — wziąć aspirynę

прыняць душ — wziąć przysznic

прыняць нёчы бок — wziąć czyjaś stronę

2. рожаць

wziął / rojął za żonę — узяў за жонку

прыняць — przyjąć

прыняць падарунак — przyjąć prezent

422

1. абдымаць — obejmować

2. уключаць у сябе

1. абняць — objąć

абняць за талію — objąć w rół

2. ахапіць

ахапіць думкаю — objąć myślą

■ як вокам ахапіць — ■ jak okiem sięgnąć

нёшта ахапіў агонь — coś objął ogień

3. заняць

заняць пасяду — objąć stanowisko

4. прыняць

прыняць камандаваньне — objąć dowództwo

аблапіць — ścisnąć w objęciach

Аблапіў мяне, як мядзвэдзь.

агарнуць — ogarnąć

валасы — włosy

- бэлыя — blond
- сьвэтыя — jasne
- русыя — ciemnoblond
- палінялыя — wypłowiałe
- каштанаваыя — kasztanowe
- чорныя — czarne
- рудыя — rude
- сівыя — siwe
- кучараваыя — kędzierzawe
- 1. простыя — proste
- 2. прамыя
- хвалістыя — falujące

WŁOSY

Szary osiołek błdził po lesie,
Gdy się raz znalazł za swym podwórkiem,
Nagle się oślim śmiechem zaniesie,
Widząc na drzewie rudą wiewiórkę.
Rude czy szare, czarne czy blond, —
Każdy ma takie, jak mu wyrosły, —
Rzekła wiewiórka. — Więc wniosek stąd,
Że z włosów śmieją się tylko osły.

лысіна — łysina

волас — włos

вус — wąs

бакі — baki

бакенбарды — bokobrody

барадá — broda

423

A: волас — włos

В: кудлы — kudły

косма — kosmyk

пасма — pasmo

С: валасяное покрыва — owłosienie

шчаціна — szczecina

шчэцьце альбо валасы — zarost

шчэцьце, ня голеное некалькі дзён — kilkudniowy zarost

вус — wąs

барадá — broda

бакі — baki

бакенбарды — bokobrody

пэйсы — pejsy

424

1. лысіна — łysina

2. плеш

1. лысы — łusy

2. пляшывы

лысэць — łysiec

пляшывец

Gdy go w mundur przyodziali,
Wnet go do dowódcy¹ wiodą.
A dowódca groźnie krzyknął:
“Co to znaczy? Żołnierz z brodą?”

Prędko brodę mu ucięli,

A z koziego owłosienia

Kapral zręcznie sobie zrobił

Śliczny² pędzel do golenia.

¹да камандзэра

²цудоўны

Grzebień zęby szczerzy,
A szczotka się jeży:
“Czesz się, Jerzy, jak należy!”
Masz nie włosy, tylko kudły,
Potargane, rozczochrane,
To są rzeczy niesłychane!”

425

- А:** прычоска — uczesanie
стрыжка — fryzura
- В:** чуб — czub
чупрына — czupryna
грыўка — grzywka
- С:** кок — kok
лёканы — loczki
бўкля — pukiel
кучарашка — kędziorek
завіўка — ondulacja
1. хімічная завіўка — 1. trwała ondulacja
2. “хімія” — 2. trwała
- Д:** парык — peruka

426

- кудлаты — kudłaty
калматы — 1. włochaty
2. kosmaty
1. раскудлачаны — rozczochrany
2. скалматычаны
расшарпаны — potargany

427

- А:** часацца — czesać się
прычэсвацца — przyczesywać się
хўценька прычэсавіцца — przyczesać się parędece
завіваць — zawijać
заплятаць — zaplatać
заплятаць касу — zaplatać warkocz
- В:** стрыгчыся — strzyć się
галіцца — golić się
гладка паголены — gładko wygolony

428

- галённе — golenie
вадкасыць для галёння — płyn do golenia

429

- брывта — brzytwa
устаўное лязо брывты — żyłetka

430

- цырульнік — fryzjer
цырульня — zakład fryzjerski

431

- А:** грэбень — grzebień
щотка — szczotka
- В:** 1. заколка — 1. spinka

Адгадай! Zgadnij!

На гары — гай,
Пад гаём — маргай,
Пад маргаём — шмаргай,
Пад шмаргаём — хапай.
Што такое — адгадай.

(твор)

2. запінка — 2. zapinka
заколка на валасы — spinka / zapinka do włosów
запінкі на кашулі — spinki do koszuli
- шпілька — szpilka**
прыкалоць шпількай — przywiązać szpilką
- надпуськаць шпількі —
 - wsadzać szpilki komuś
- хадзіць на шпільках — chodzić na szpilkach
- С:** 1. (і)стужка — wstążka
2. касьнік

432

- А:** 1. вока — oko
2. ślepie
міргаць вачыма — mrugać oczyma
- кідацца ў вочы — ■ rzucić się / wpaść w oko
 - кінуць вокам — ■ rzucić okiem
 - на першы погляд — ■ na pierwszy rzut oka
 - вірачыць вочы — ■ wytrzeszczyć oczy / ślepią
- залітыя слязьмі вочы — załzawione oczy
вабіць вока — nęcić oko
- проста ў вочы — ■ prosto w oczy / w żywe oczy
 - глядзець па-іншаму — ■ patrzeć innym / świeżym okiem
 - уявіць у душы / у думках — ■ ujrzeć oczyma duszy
- Плёнь дурню ў вочы — ён табе скажа: “Дождж ідзе”.
 - Czego oczy nie widzą, tego sercu nie żal.

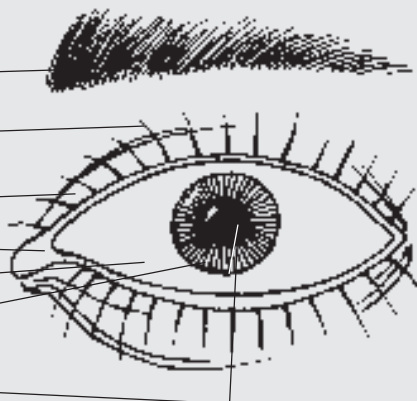
В:

ВОЧЫ — OCZY

- чорныя — czarne
карычневыя — brązowe
карыя — piwne
зялёныя — zielone
сінія — szafirowe
блакітныя — 1. błękitne
2. niebieskie
- шэрыя — szare
набрынялыя — obrzękłe
налітыя / набрынялыя крывёй — przekrwione
лупатыя — wyłupiaste

C: ВОКА — OKO

брыво — brew
бровы — brwi
вѣя — rzęsa
вѣйка — rzęska
павѣка — powieka
сьлязьніца — woreczek łzowy
вочны яблык — gałka oczna
бялок — białko
вясёлкавая абалонка — teczówka
зрэнка — źrenica
зрэнкі — źrenice

вочка — **oczko**

быць чымсьці ўлюбѣнам — ■ **być czyimś oczkiem w głowie**

іза — **сьляза**

Nie płacz, szkoda łez. — Ня плач, ня вярта з-за гэтага ліць сьлёзы.

Вы так часта пазіралі ў ліо́стра
 І ніколі — да мяне ў **вочы**,
 Дзе Вы таксама адбівáецца
 У чорных бліскучых **зрэнках** —
 Гэтых дробненькіх люстэ́рках.
 Але згіне зь ліо́стра ваш вобраз
 І сьлёду ня кіне;
 А ў маёй душы
 Яму ўжо ня згінуць.

433

A: **позірк** — **spojrzenie**

пагляд — **wejrzenie**

цільны пагляд / позірк — uważne spojrzenie
 недаверлівы пагляд — nieufne spojrzenie

B: **погляд** — **rogląd**

■ **каханьне зь першага погляду** —

■ **miłość od pierwszego wejrzenia**

скіраваць позірк / пагляд на... — zwrócić wzrok ku / na...

■ **пункт погляду** — ■ **punkt widzenia**

гледзішча — **zapatrywanie**

з майго гледзішча — według mej opinii / z mego punktu widzenia

бараніць свае погляды — bronić swych poglądów / zapatrywać

■ **трымацца іншага гледзішча** — ■ **mieć inne zdanie / zapatrywanie**

widzenie — 1. **бачаньне**

аптымістычнае бачаньне — optymistyczne spojrzenie

2. **пабачаньне / пабачо́ньне**

do widzenia / do zobaczenia — да пабачаньня / да пабачо́ньня

3. **прывід, зьява**

widzenie senne / zjawą — сонная зьява

1. **zjawą** — **зьява**

2. **zjawisko**

434

назіраньне — 1. **obserwacja**
 2. **spozstrzeżenie**

паводле маіх назіраньняў — według moich spostrzeżeń

1. **агляд** — **obejrzenie**

2. **прагляд**

догляд — **dogład**

435

выгляд — **wygląd**

1. **зьнешнасьць** — **powierzchność**

2. **павярхоўнасьць**

436

A: **глядзець** — **patrzeć**

прыглядáцца — **przypatrywać się**

Прыгледзься як сьлед! — Przypatrz się jak należy!

бачыць — **widzieć**

зважаць — **baczyć / uważać**

Зважай на правілы! — Bacz na przepisy!
 не зважаючы на... — nie bacząc na...

B: 1. **заўважыць** — 1. **zauważyć**

2. **прыкме́ціць** — 2. **dostrzec**

3. **spoztrzec**

неспадзявана заўважыць — nagle dostrzec / spostrzec

1. **пабачыць** — 1. **dojrzeć**

2. **дагледзець** — 2. **doglądać**

дагледзець хворага — doglądać chorego

Усё трэба дагледзець самому. —
 Wszystko trzeba dojrzeć samemu.

1. **дасьпець** — **dojrzeć**

2. **сасьпець**

C: **наглядáць** — **dozorować**

сачыць — **śledzić**

сачыць за нэкім — śledzić kogoś

назіраць — **obserwować**

D: **падгледзець** — **podpatrzeć**

пільнаваць — **pilnować**

- Е:** 1. прагледзец — 1. przejrzeć
 ■ прагледзец адным вокам —
 ■ rzucić okiem
 ■ вочы прагледзец — bardzo długo, do
 znużenia patrzeć w oczekiwaniu czegoś
 2. правароніць — 2. przeoczyć
 3. przegapić
 недагледзец — niedostrzec

437

А: зрок — wzrok

У мяне кепкі зрок. — Mam kiepski wzrok.

■ вострае вока — ■ bystre oko

В: дальназоркі — dalekowiedz
 блізарыкі — krótkowzrocny**С:** сьляпы — ślepy
 сьляпак — ślepiec

438

акуляры — okulary

пэнснэ — binokle

бінокль — lorneta

люнэт — luneta

тэлескоп — teleskop

люпа — lupa

мікраскоп — mikroskop

439

акуліст — okulista

440

Ludzie do mnie się nie garną,
 Bo urodę! mam fatalną.
 Nikt nie powie do mnie "kotku",
 Nie da mleka mi na spodku,
 Nie pogłaszcze, nie popieści,
 Nie napisze o mnie wierszy.
 Taki już mój smutny los.
 A dlaczego? PRZEZ MÓJ NOS!
 Zbyt ZADARTY i ZA DUŻY,
 Do niczego mi nie służy —
 Ani WĄCHAM nim, ni WZDYCHAM,
 Ani SAPIĘ, ani KICHAM,
 Ani TRĄBIĘ, ani jem...
 Może STRASZE? Czy ja wiem?...
 Może jednak to ozdoba?
 Może komuś się podoba
 I też taki chciałby mieć?
 A czy ja mu bronię chcieć?
 Może to urody wzorzec?
 Może modne stanie to się?
 Mnie samemu trudno orzec,
 MAM TO W NOSIE.
 Nosorożec.

¹uroda — прыгажосць**А:** нос — nos

кончык носа — czubek / koniec nosa

■ пляваць на нэшта — ■ mieć coś w nosie

■ задзіраць нос — ■ zadzierać nosa /

■ dmuchać komuś w nos

■ нэшта павесіць нос — ■ nos komuś się wydłużyć

■ паказаць носа — ■ zagrać palcami na nosie

■ тыцкаць / сунуць нос (куды ня трэба) —

■ wtykać / wściubiać w coś nos

■ мармытаць / бурчэць сабе пад нос —

■ baćkać / burczeć pod nosem

■ носам зямлю рыць — ■ padać na nos

■ нос нэкаму падцёрці — ■ utrzeć /

przytrzeć nosa

● Камар носу не падточыць. — Nikt nie zgłosi pretensji.

● Бяз хвігі не да носу, бяз кія ні прыступу. — o kimś zbyt dumnym z siebie
 высмаркаць нос — wysmarkać nos

НОС — NOS

1. просты — prosty

2. прамы

крывы — krzywy

арліны — orli

кручкаваты — haczykowaty

кірпаты — perkaty

задзёрты — zadarty

В: ніохаўка — nochal
 насішча — nosisko

■ dać, co z nosa spadło —
 ■ даць адчэпнага / падараваць
 не ад шчырага сэрца

441
 соплі — smarki

442
 чхаць — kichać
 чыханьне — kichanie
 1. на́смарк — katar
 2. катáр
 падхапіць на́смарк — dostać kataru

443
 насоўка — *chusteczka do nosa*

444
 1. нюх — 1. węch
 2. powonienie
 2. паню́х — 3. niuch
 мець добры нюх — mieć dobrego niucha
 паню́х табáкі — niuch tabaki

445
 ню́хаць — wąchać
 выню́хваць — węszyć

446
 1. вусны — 1. usta
 2. рот — 2. gęba
 ■ разя́віць рот — ■ rozdziawić gębę
 ■ вьі́зверыцца на кагосьці — ■ najechać
 z gębą na kogoś
 губá — warga
 верхняя / ніжняя губá — górna / dolna warga
 ■ раската́ць губу́ — być gotowym do czegoś
 z wielką ochotą

447
 1. пацалу́нак — 1. pocałunek
 2. б́ўська — 2. całus
 3. б́ўся — 3. buziak
 палава́ць — całować
 палава́цца — całować się

448
 А: твар — twarz
 Усьме́шка намалява́на на тва́ры. — Uśmiech
 maluje się na twarzy.
 бры́дкі твар — szpetna twarz
 прыго́жы твар — piękna twarz
 надзьму́ты твар — nadąsana twarz
 заклапо́чаны твар — zatroskana twarz
 аблі́чча — oblicze
 мі́на — mina
 ціка́ўная мі́на — ciekawska mina
 фі́зіяно́мія — fizjonomia
 б́ўзік — buźka

В: п́ыса — pysk
 р́ыла — ryj
 па́шча — paszcza
 С: 1. шчака́ — policzek
 ружова́я шчака́ — różowy policzek
 2. поў́ха
 3. апляв́уха
 ■ адва́жыць поў́ху / апляв́уху —
 ■ wymierzyć policzek

4. сќула
 1. сќула — wrzód
 2. сќульле
 ● Сќульлейка садзі́цца — це́льца
 младазі́цца.

В: 1. падбародак — podbródek
 2. падбародзьдзе
 вальлэ́, пярэ́дняя ча́стка ш́ыі —
 podgardle
 Е: чэ́рап — czerep
 ча́шка — czaszka

лоб — 1. czoło
 2. (przen.) drab
 чало — (poet.) czoło
 галава́ — łeb

В: це́мя — ciemię
 лоб — czoło
 вачні́ца — oczodół
 перанось́се — przegroda nosowa
 наздра́ — nozdrza
 скі́віца — szczeka
 дзясна́ — dziąsło
 зуб — ząb

449

галава́ — głowa

- Алёю ў галаве не хапае. — ■ Nie mieć oleju w głowie.
- мець добрую / сьвётлую галаву́ — ■ mieć olej w głowie / mieć głowę do czegoś
- Нешта лёзе ў галаву́. — ■ Coś mi przychodzi do głowy.
- Прыдалася да галавы́ навука. — ■ Poszła mu nauka do głowy.
- Хмель ударыў у галаву́. — ■ Poszło mu do głowy.

- Галава́ гарыць. — ■ Pali się komuś w głowie.

- Галава́ трашчыць. — ■ Trzeszczy głowa.

- Галава́ ідзе ходырам. — ■ Przewraca się komuś w głowie. / mieć fioła

- Галава́ пухне. — ■ Pęka głowa.

- гарачая / шалёная галава́ — ■ zapalona / szalona głowa

- Галава́ / кацялок ва́рыць. — ■ Głowa / główka pracuje.

- параскінуць галавой — ■ porozmyślać sobie

- У галаве праясьнёла. — ■ Rozjaśniło się w głowie.

- Ня ва́рта дурьць сабе галаву́. — ■ Nie warto zwracać sobie głowy.

- Мяша́ецца ў мяне ў галаве. — ■ Płacze mi się w głowie.

- забіваць / набіваць сабе галаву́ — ■ zaprzętać sobie głowę

- мякіна / салома ў галаве — ■ mieć w głowie siano

- разжаваць і ў рот / у вушы накла́сьці — ■ nakładać jak łopatą do głowy / tłumaczyć łopatologicznie

- ка́ша ў галаве — ■ mieć sieczkę w głowie

- бяз кле́пкі ў галаве / без ца́ра ў галаве —

- mieć zielono w głowie / mieć pstro w głowie

- ве́цер у галаве — ■ komuś tylko fiu-fiu w głowie

- ліць ваду́ на гарачыя галовы́ / астудзіць галовы́ — uspokajać

- намьліць не́каму шьню́ / ка́рак / прамьць мазгі́ —
- zmyć komuś głowę

Галава́ асты́ла. — Ktoś się uspokoił.

- пустая́ галава́ — ■ mieć pustkę w głowie

- павыве́трывала з галавы́ — ■ wywietrzało coś komuś z głowy

- дубовая́ / яловая́ / садовая́ / куры́ная́ / дзіра́вая́ галава́ —
- ośla / barania / kapuściana głowa

- Мне цяпе́р нішто не ў галаве́. — ■ Teraz mi jest wszystko jedno.

- галава́ й два ву́хі — prostak

450

зуб — ząb

пярэднія зубы — przednie zęby

карэнны зуб — 1. ząb trzonowy
2. trzonowiec

малочны зуб — 1. mleczny ząb
2. mleczak

451

А: розум — 1. rozum

● Што ні галава, то розум. — *Każdy ma swój rozum.*

● Komuś się zdaje, że wszystkie rozumy pozjadał. — *Xтосьці думае, што ён разумнейшы за ўсіх.*

■ нэхта трошкі “таё” — ■ ktoś niespełna rozumu

2. umysł

■ агарнуць розумам — ■ ogarnąć umysłem

3. разважнасьць — 3. rozsądek

■ прыкінуць нэхта на здаровую галаву —

■ wziąć coś na zdrowy rozum

Яму бракуе разважлівасці. — *Rozsądku mu brak.*

В: 1. разумовыя здольнасці —

1. inteligencja

2. інтэлігэнтнасць

прыроджаны розум / прыроджаная інтэлігэнтнасць — *inteligencja wrodzona*
чалавек выдатных разумовых здольнасцяў — *człowiek wybitnej inteligencji*
разумовы каэфіцыент — *iloraz inteligencji*

С: 3. інтэлігенцыя

творчая інтэлігенцыя — *inteligencja twórcza*

Д: **вастрыня (розуму, пачуцьцяў) — bystrość**

вастрыня слыху — *ostrość słuchu*

быстрыня — 1. szybkość

быстрыня рэакцыі — *szybkość reakcji*

2. **szybki prąd**

вывесці човен на быстрыню — *wywiesić łódź na szybki prąd*

Е: 1. пранікліваць — **przenikliwość**

пранікліваць розуму — *przenikliwość umysłu*

2. пранізьліваць

пранізьліваць гуку — *przenikliwość dźwięku*

3. пранікальнасьць

пранікальнасьць касмічных праменьняў — *przenikliwość promieni kosmicznych*

452

спрыт — spryt

хітрасць — **chytrość / przebiegłość**

лісіная хітрасць — *lisia chytrość / przebiegłość*

кэмліваць — **przemysłność**

цямнасьць — **pojętność**

вынаходліваць — **wynalazczość**

453

А: разумнік — **mały rozum**

В: хітрун — **chytrość**

спрытнік — **spryciarz**

прайдоха — **swaniak**

С: дурань — 1. **głupiec**
2. **duś**

дурыла — **głuptak**

ёлуп — **jełop**

боўдзіла — **bęćwał**

ідыёт — 1. **idiota**

2. **matoł**

Д: шалёнец — **szalenciec**

454

вўха — **ucho**

вўшка — **uszko**

1. **вўшы** (*зайца, трыца, асла*) — **śluchy**

2. **чўткі** (*гл. арт. 31а*)

■ **наста́віць вўшы** — ■ **postawić śluchy** (*o zwierzętach*) / ■ **nastawić uszy**

455

слых — **słuch**

орган слыху — *narząd słuchu*

граць са слыху — *grać ze słuchu*

■ **дра́жніць вўха** — ■ **razić słuch /**

■ **drażnić ucho**

456

А: слўхаць — **słuchać**

слўхаць па радыё — *słyszeć w radio*

слўхаць запісы — *słuchać nagrania*

слўхаць перадачу — *słuchać audycji*

слўхаць маму — *słuchać mamy*

■ **слўхаць у паўвўха** — ■ **słuchać półuchem**

слўхацца — słuchać się

слўхацца чужых парад — *słuchać cudzych rad*

слўхацца мамы — *słuchać się mamy*

В: 1. чуць — 1. **słyszeć**

Чую твой голас. — *Słyszę twój głos.*

Чалавек ня чуе. — *Człowiek nie słyszy.*

2. адчуваць — 2. **czuć / odczuwać**

Носам чуё / адчуваю. — *Czuję nosem.*

чуваць — słyszeć

457

А: гук — **dźwięk**

гучаньне — **brzmienie**

В: 1. водгук — **oddźwięk**

2. водгульле

рэха — echo

С: шэлект — **szelest**

шапаценьне — **poszept**

пошум — **poszum**

шоргат — **szurgot**

Д: сьвіст — 1. **świsł**

2. **gwizł**

посьвіст — **poświsł**

пасьвістаньне — 1. **poświsłowanie**

2. **pogwizdywanie**

Е: жэк — 1. **enł**

2. **stogn**

рожэківаньне — 1. **wojkanie**

2. **enł**

уздых — **westchnienie**

WIATR

Panie Wietrze!
 Panie Wietrze!
 Już jest jesień — słońce bledsze.
 Pan tak gwizdże,
 Pan tak śwista,
 Jak milicjant
 Lub artysta.
 A ciekawscy dojść nie mogą —
 Na co gwizdże Pan?
 Na kogo?
 Gwizdnał Wiatr
 Słyszac te słowa
 (Z głowy
 mu
 kapelusza
 spadł).
 Jestem
 Rodem
 Z Wygwizdowa
 I
 na
 cały
 gwizdżę
 Świaaaaaat!

F: хрып — chrypięcie
 храп — chrapanie

J: візгат — jazgot
 віск — wrzask
 піск — pisk

II: гоман — zgiełk

458

A: organizm — арганізм
 urządzenie wewnętrzny organizmu — унутраная будова арганізму

B: 1. organ — орган (гл. арт. 404a)
 2. narząd
 gruczoł — залоза

C: вантробы — 1. wnętrzności
 2. trzewia
 bebechy — бэбяхі
 łono — лона

459

system — сыстэма
 system nerwowy — нэрвовая сыстэма
 system pokarmowy — сыстэма страваваньня

460

nerw — нэрв
 mózg — мозг
 mózgowie — мазгі
 mózgowica — мазгаўня

461

1. zmysł — пачуцьцё
 organy zmysłów — органы пачуцьцяў
 ■ stracić zmysły — ■ страціць прытомнасьць
 ■ dostać pomieszania zmysłów / zwariować — звар'яцець
 2. uczucie
 uczucie samotności — пачуцьцё адзіноты
 3. poczucie

■ poczucie własnej godności — ■ пачуцьцё ўласнай годнасьці
 odczuwanie — адчуваньне

462

serce — сэрца

463

krw — кроў

464

krwawy — крываваы
 zakrwawiony — акрываўлены

465

tętno — пульс

466

artéria — 1. тэніца
 2. arteria

467

tętnić — пульсаваць

468

ciśnienie — ціск
 obniżone ciśnienie — паніжаны ціск
 nadciśnienie — павышаны ціск

469

1. oddech — 1. дыханьне
 2. дых

■ zaparło oddech / dech — ■ перахапіла дых / дыханьне

■ co tchu — ■ адным дыхам / ■ колькі дыху

■ powstrzymać oddech — ■ затаіць дых / дыханьне

wdech — удых
 wydech — выдых

470

tlen — 1. тлен
 2. кісларод
 dotlenianie — 1. утляньне
 2. дадатковая падача кіслароду

krtań — гартань

tarczycza —

щчытападобная залоза

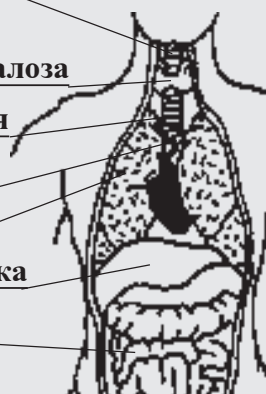
tchawica — трахэя

oskrzela — бронхі

płuco — лёгкае

wątroba — пячонка

jelita — кішкі

472

дыхаць — 1. oddychać
2. zipać

Ledwie zipie. — Ледзь дышае.

odetchnąć — уздыхнуць

■ odetchnąć pełną piersią — ■ уздыхнуць на поўныя грудзі

sapać — сапці

ledwie sapie — ледзь сапé

473

A: gardło — 1. горла
2. гарляк (гл. ніжэй)

damagać się krzykiem — ■ горлам браць

■ zdzierać gardło — ■ надрываць глотку

■ przepłukać gardło — ■ прамачыць горла

■ krzyżeć na całe gardło — ■ крычаць

на ўсю глотку

gardziel — 1. глотка

2. гарлавіна

3. жарало

gardziel wulkanu — жарало вулькaну

B: krtani — гартань

grdyka — 1. кадык

2. гарляк (гл. ніжэй)

■ jabłko Adama — ■ адамаў яблык

tarczycza — шчытападобная залоза

blona śluzowa — сьлізістая

абалонка

śluzówka — сьлізістая

gardłowy — гарлавы

gardłowy głos — гарлавы голас

474

garknuć — wrzasnąć

garlapanić — krzyżeć

475

garlapán — krzykacz

garladzér — pieniacz

garlahwát — człowiek, który domaga się czegoś zuchwale

476

przelyk — стрававод

żołądek — страўнік

wrzód żołądka — язва страўніка

wątroba — пачонка

pieczeń — смажаніна

śledziona — селязёнка

woreczek żółciowy — жоўцевы пухір

nerka — нырка

jelito — кішка

odbyt — задні

праход

pramąją кишką —

1. odbytnica

2. jelito grube

477

trawić — 1. ператраўляць

2. (тэхн.) травіць

■ czas na niczym trawić — ■ марнаваць час

przyswajać — засвойваць

przywłaszczać — прысвойваць

wydalać — выдаляць

478

trawienie — страваваньне

479

A: kość — 1. косьць

2. костка

kostka — кўбік

masło w kostkach — масла, накроенае кўбікамі

B: kościec — касьцяк

1. szkielet — шкілёт

2. kościotrup

żywy trup — ■ жывы шкілёт

C: 1. kręgosłup — 1. хрыбэтнік

2. grzbiet — 2. хрыбёт

grzbiet górski — горны хрыбёт

3. хрыбэціна / хрыбціна

■ oberwać po grzbiecie — ■ агрэць па сьпіне

krag — 1. круг

2. хрыбэтны дыск

obojczyk — ключыца

żebro — 1. рабро

2. рабрына

strzałka — 1. стрэлка

2. малая галёначная косьць (anat.)

piszczel — 1. цыбўк

2. вялікая галёначная косьць

obojczyk — ключыца

kość ramieniowa —

плечавая косьць

żebro — рабро /

рабрына

kręgosłup — хрыбэтнік

kość łokciowa —

локцевая косьць

kość promieniowa —

праменьная косьць

miednica — лагá / таз

kość udowa —

сьцегнавая косьць

rzepka — рэпка

strzałka — стрэлка /

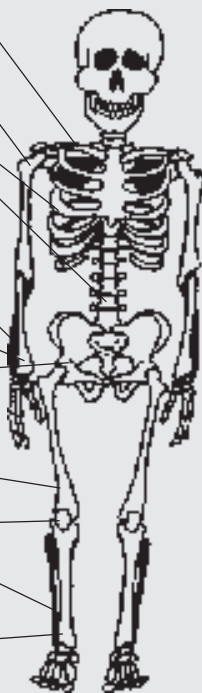
малая галёначная

косьць

piszczel — цыбўк /

вялікая галёначная

косьць

rzepka — рэпка

480

A: **zdrowie** — здароўе■ **Podupać na zdrowiu.** — ■ **Здароўе ў некага пахіснулася.**

dla poprawienia zdrowia — для папраўкі здароўя

B: **wigor** — бадзёрасць**energia** — энэргія**impet** — імпэт**moc** — моц**siła** — сіла

siła odśrodkowa — цэнтрабэжная сіла

moc / mnóstwo czegoś — мноства некагаC: **żywność** — жыццяздольнасць

481

A: **choroba** — хвароба**schorzenie** — захворваньнеB: **zaburzenie** — парушэньне

zaburzenia serca — парушэньні ў сэрцы

zaburzenia społeczne — грамадзкія хваляваньні

przypadłość — недамаганьнеC: **zaraza** — зараза**wirus** — вірус**infekcja** — інфэкцыя**epidemia** — эпідэмія**pomór** — пошасцьD: **wycieńczenie** — 1. зьмізарнеласьць

2. змардаваньне

wyczerpanie — 1. спустошанасьць

2. вычарпаньне

Coś jest na wyczerpaniu. — Нешта знаходзіцца на мяжы вычарпаньня.

wyczerpanie nerwowe — нэрвовае вычарпаньне

E: **zapalenie** — запаленьне

zapalenie płuc — запаленне лёгкіх

stan zapalny — запалёнчы працэсF: **podrażnienie** — раздражненьнеG: **zakażenie** — заражэньне**zatrucie** — атручваньнеH: **przeziębienie** — прастудаI: **kalectwo** — калецтваniepełna — ■ **жывое калецтва****niepełnosprawność** — **хібы здароўя**

niepełnosprawność psychiczna — хібы ў псыхіцы

482

A: **objaw** — праява

objaw choroby — праява хваробы

symptom — сымптомB: 1. **atak** — 1. атака2. **napad** — 2. напад3. **przystup**

nagły atak choroby — нечаканы прыступ хваробы

C: **mdłości** — млосьць**omdlenie** — непрытомнасць**ktoś ma nudności** — некага нудзіць

wymioty — ваніты

wymiotować — ванітаваць

torsje — сўтарга

niestrawność — нястраўнасць

rozstrój żołądka — расстройтва

страўніка

biegunka — панос

D: **gorączka** — гарачка**temperatura** — тэмпература

temperatura dochodzi do 39 stopni —

тэмпература даходзіць да 39 градусаў

temperatura sięga 40 stopni — тэмпература

сягае пад 40 градусаў

obniżona temperatura — паніжаная

тэмпература

podwyższona temperatura — павышаная

тэмпература

temperatura wrzenia — тэмпература кіпэньня

483

A: **chory** — хворыB: **schorowany** — зьянілены хваробаю**obolały** — збалёлы**spuchnięty** — апухлы

spuchnięta twarz — апухлы твар

blady — блэдны**rozbity** — разбітыC: **cherlak** — хіляга**inwalida** — інвалід

Co ci jest? — Што з табой?

Rozbiera mnie. — Нешта мне недабрыйца.
ledwo trzymać się na nogach — ледзьве
трымацца на нагахchwiać się na nogach — хістацца на нагах
dostać zawrotów głowy — у кагосьці галава
кружыццаstracić przytomność — страціць прытомнасць
zachorować na... — захварэць на...

mieć kłopoty z... — мець праблэмы з...

być przykutym do łóżka — быць прыкаваным
да ложка

cierpieć na... — пакутаваць ад...

narzekać na — наракаць на...

skarżyć się na... — скардзіцца на...

484

chorować — хварэць

485

grypa — грып**angina** — ангіна**reumatyzm** — раматызм**reumatyzm** — раматызм**febra** — 1. ліхаманка

2. трясца

rak — рак**gruźlica** — сухоты**cholera** — халэра**trąd** — пракіза

Leży biedak połamany,
Jak niemowlę — cały w bieli.
“Gdy nie umrze, to żyć będzie!”
Tak doktorzy powiedzieli.

Lecz **ozdrowiał** Goga-Goga,
Gdy dwa tłuste zjadł obiady,
Ananasa, sześć bananów
I kilogram czekolady.

mór — мор
dżuma — чума
zawał serca — інфаркт
paraliż — параліоз

486 umierać — паміраць
skonać — сканаць

487 zgon — скон
śmierć — сьмерць

488 służba zdrowia — служба здароўя
lecznictwo — 1. ахова здароўя
2. лячэньне
medycyna — мэдыцына

489
A: lecznica — 1. бальніца
2. лячэбня
szpital — шпіталь
leżeć w szpitalu — ляжаць у шпіталі
klinika — клініка
poliklinika — паліклініка
lazaret — лязарэт
zakład leczniczy — лячэбная ўстанова
B: gabinet lekarza — лёкарскі кабінэт
przychodnia — дыспансэр
C: pogotowie — хуткая дапамога
karetka pogotowia — карэта хуткай (дапамогі)
D: apteka — аптэка

490 lekarz — лёкар
doktor — доктар
weterynarz — вэтэрынар
felczer — фэльчар
sanitariusz — санітар
farmaceuta — фармацэўт
aptekarz — аптэкар
chirurg — хірург
terapeuta — тэрапэўт
pediatra — пэдыятар
dentysta — дантыст
wyrwizab — зубадзёр

491
A: lek — лек
medykament — мэдыкамэнт
środek leczniczy — лячэбны сродак

B: antybiotyk — антыбіётык
aspiryna — аспірын
witamina — вітамін

C: proszek — парашок
tabletki — таблёткі
pigulka — пілюля
maść — мазь
mikstura — мікстура
syrop — сироп
odtrutka — проціядзьдзе

D: bandaż — бінт
grzałka — грэлка
lewatywa — клізма
zastrzyk — укол
kroplomierz — 1. краплямер
2. піпэтка
kroplówka — кропельніца

E: szczepionka — 1. вакцына
2. прышчэпа

492
A: leczyć — лячыць
goić — гаіць

B: wyleczyć — 1. wyleczyć
2. уздrowić
2. адхаяць
3. адхадзіць

■ wrynąć da жыцьця —
■ przywrócić do życia
odratować — адратаваць
C: operować — апэраваць
pielęgnować — даглядаць

493
ozdrowieć — паздаравець
oprzytomnieć — ачуняць
1. odżyć — 1. ажыць
2. акрыяць
■ wyleźć / wylizać się z choroby —
■ вычухацца / вылізацца з хваробы